

Sprawozdanie



z realizacji
Programu otwierania danych
na lata 2021-2027

za rok 2021

oprac. urząd obsługujący ministra
właściwego do spraw informatyzacji

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
Rozdział 1. Informacje na temat działań wykonywanych na rzecz realizacji Programu	5
1.1. Cel pierwszy - Zwiększenie dostępności danych w portalu Dane.gov.pl.....	5
1.2. Cel drugi – Poprawa interoperacyjności i jakości danych	9
1.3. Cel trzeci – Wzrost wykorzystywania i wymiany danych	12
1.4. Cel czwarty – Stymulowanie rynku ponownego wykorzystywania zasobów kultury i danych naukowych	19
1.5. Cel piąty – Współpraca z krajowymi i międzynarodowymi interesariuszami danych...	21
1.6. Cel szósty – Podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników administracji publicznej w zakresie otwierania i zarządzania danymi oraz zwiększanie świadomości społecznej na temat potencjału otwartych danych	23
Rozdział 2. Wskaźniki monitorowania Programu oraz międzynarodowe rankingi dot. otwierania danych	25
Wskaźniki monitorowania Programu	25
Międzynarodowe rankingi dot. otwierania danych	27
Podsumowanie, wnioski i rekomendacje.....	28

WSTĘP

Przygotowanie informacji o realizacji Programu otwierania danych na lata 2021–2027 (dalej także Program, POD) wynika z uchwały nr 28 Rady Ministrów z dnia 18 lutego 2021 r. w sprawie Programu otwierania danych na lata 2021-2027 (M.P. poz. 290)¹.

Program, który określa priorytety administracji rządowej w otwieraniu dostępu do danych, jest realizowany przez członków Rady Ministrów oraz Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Koordynowanie i monitorowanie realizacji Programu powierzono ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji.

Niniejsze sprawozdanie za 2021 r. zostało sporządzone, wg stanu na 31 grudnia 2021 r., na podstawie informacji przedłożonych przez realizatorów Programu.

Celem głównym Programu jest:

- zwiększanie podaży i poprawa jakości danych dostępnych w portalu Dane.gov.pl dla każdego użytkownika w celu ponownego wykorzystywania,
- stworzenie środowiska, w którym korzyści gospodarcze i społeczne wynikające z otwartych danych są dostrzegane i przekładają się na budowę nowych usług, produktów, tworzenia modeli biznesowych i nowych miejsc pracy oraz wspierają podejmowanie decyzji strategicznych,
- wejście do grupy liderów w Europie w zakresie jak najpełniejszego wykorzystania potencjału otwartych danych.

Realizacji celu głównego Programu służy 6 celów szczegółowych:

- Cel pierwszy – Zwiększenie dostępności danych w portalu Dane.gov.pl,
- Cel drugi – Poprawa interoperacyjności i jakości danych,
- Cel trzeci – Wzrost wykorzystywania i wymiany danych,
- Cel czwarty – Stymulowanie rynku ponownego wykorzystywania zasobów kultury i danych naukowych,
- Cel piąty – Współpraca z krajowymi i międzynarodowymi interesariuszami danych,
- Cel szósty – Podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników administracji publicznej w zakresie otwierania i zarządzania danymi oraz zwiększanie świadomości społecznej na temat potencjału otwartych danych.

Cele sformułowane w Programie wynikają z oceny dotychczasowych efektów podejmowanych działań, a także tempa zmian zachodzących w otoczeniu tematyki otwartych danych wynikających z rozwoju technologii cyfrowych oraz postępów europejskich portali otwartych danych. Program otwierania danych na lata 2021–2027 jest

¹ Pierwsza sprawozdanie z realizacji Programu wg stanu na 31 sierpnia 2021 r. dostępne jest pod adresem https://cms.dane.gov.pl/documents/61/SPRAWOZDANIE_POD_WG_STANU_NA_31.08.2021.pdf

kontynuacją i rozszerzeniem działań podejmowanych przez administrację rządową w ramach Programu otwierania danych publicznych na lata 2016–2020 r.

Rozdział 1. Informacje na temat działań wykonywanych na rzecz realizacji Programu

Niniejszy rozdział zawiera informacje dotyczące wykonywania działań zaplanowanych do realizacji w Programie. Zadania te zostały wskazane w Planie działań, stanowiącym załącznik nr 1 do Programu.

1.1. Cel pierwszy - Zwiększenie dostępności danych w portalu Dane.gov.pl.

Dostosowanie otoczenia regulacyjnego do potrzeb rynku ponownego wykorzystywania 8 grudnia 2021 r. weszła w życie ustawa o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego². Ustawa przede wszystkim implementuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego³. Ustawa wprowadza ponadto nowe rozwiązania wykraczające poza minimum wyznaczone dyrektywą, które usprawnią ponowne wykorzystywanie danych. Celem zasadniczym regulacji jest zwiększenie podaży otwartych danych, w tym zasobów informacji o istotnej wartości i potencjale do tworzenia nowych usług i produktów, a także stworzenie optymalnego otoczenia regulacyjnego dla efektywnego wykorzystywania informacji sektora publicznego w Polsce. Nowa ustawa zastąpiła ustawę z dnia 25 lutego 2016 r. o ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego⁴.

W ramach niniejszego kierunku interwencji Kancelaria Prezesa Rady Ministrów prowadziła ponadto w 2021 r. bieżący monitoring przepisów mających wpływ na udostępnianie danych.

Zwiększenie dystrybucji danych w portalu Dane.gov.pl

W celu zapewnienia zwiększenia dystrybucji danych w portalu, na podstawie przedstawionych przez realizatorów Programu zgłoszeń, opracowane zostały harmonogramy udostępniania danych w Dane.gov.pl na I i II półroczu 2021 r.⁵ Harmonogramy zostały pozytywnie zaopiniowane przez Zespół zadaniowy do spraw realizacji „Programu otwierania danych na lata 2021-2027”. Zgodnie z dokumentami zadeklarowano:

- udostępnienie w portalu Dane.gov.pl 98 nowych zasobów danych (43 w I półroczu 2021 r. oraz 55 w II półroczu 2021),
- poprawę jakości lub podniesienie stopnia otwartości 29 zasobów danych (11 w I półroczu 2021 r. oraz 18 w II półroczu 2021 r.).

W ramach powyższych zgłoszeń realizatorzy Programu udostępnili w portalu Dane.gov.pl w 2021 r. 86 nowych zasobów danych oraz poprawili jakość lub podnieśli stopień otwartości

² 7 września 2021 r. ustawa została opublikowana w Dzienniku Urzędowym (Dz. U. poz. 1641), jej przepisy weszły w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 24, który wszedł w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

³ Dz. Urz. UE L 172 z 26.06.2019, str. 56.

⁴ Dz. U. z 2019 r. poz. 1446.

⁵ <https://dane.gov.pl/pl/knowledgebase/useful-materials/harmonogramy-udostepniania-danych>

28 zasobów danych. Szczegółowe informacje przedstawiono w załączonych do niniejszego sprawozdania tabelach nr 1⁶ i 2⁷.

Poza działaniami wynikającymi z harmonogramów udostępniania danych realizatorzy Programu udostępniali ponadto w 2021 r. w portalu Dane.gov.pl także inne nowe dane, w tym dane z obszaru zdrowia, które były szczególnie istotne w okresie epidemii COVID-19 (szczegółowe informacje zawiera tabela nr 3 stanowiąca załącznik do niniejszego sprawozdania⁸). Poza działaniami zaplanowanymi w harmonogramach zrealizowano także dodatkowe działania polegające na poprawie jakości lub podniesieniu stopnia otwartości danych udostępnianych w portalu Dane.gov.pl (szczegółowe informacje zawiera tabela nr 4 stanowiąca załącznik do niniejszego sprawozdania⁹).

W celu zwiększenia dystrybucji danych w portalu Dane.gov.pl prowadzono ponadto działania:

- zachęcające do udostępniania danych w portalu przez nowych dostawców (szczegóły w [rozdziale nr 1, cel nr 5, część: Otwarcie portalu Dane.gov.pl na nowych dostawców danych](#)),
- likwidujące bariery utrudniające dostęp i wymianę danych (szczegóły w [rozdziale nr 1, cel nr 3, część: Likwidacja barier utrudniających dostęp i wymianę danych](#)),
- szkoleniowe skierowane do pracowników administracji (szczegóły w [rozdziale nr 1, cel nr 6, część: Zwiększanie umiejętności pracowników administracji publicznej w celu poprawy jakości polityk publicznych, dostarczania danych zarządczych i wspierania w podejmowaniu decyzji](#)),
- związane z przygotowaniem badania w ramach Systemu Inwentaryzacji Systemów Teleinformatycznych (SIST) pod kątem danych spełniających cechy otwartości w celu ich publikowania w portalu Dane.gov.pl. W roku objętym sprawozdaniem opracowano m.in. zmiany w module SIST dot. otwartości danych. Publikacja wyników inwentaryzacji jest planowana na 2022 r.

Udostępnianie danych przez API

Priorytetem POD jest zwiększanie dostępności danych publicznych przez API, w tym danych o wysokiej wartości oraz danych dynamicznych. Uchwalona w sierpniu 2021 r. ustawa o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, wprowadziła do polskiego porządku prawnego nowe kategorie informacji sektora publicznego:

- dane o wysokiej wartości,

⁶ Załącznik nr 1 - Realizacja harmonogramów OD w 2021 w zakresie udostępniania nowych danych w portalu Dane.gov.pl

⁷ Załącznik nr 2 - Realizacja harmonogramów OD w 2021 w zakresie poprawy jakości oraz podnoszenia stopnia otwartości danych w portalu Dane.gov.pl

⁸ Załącznik nr 3 - Nowe dane udostępnione w portalu Dane.gov.pl w 2021 poza zgłoszeniami do harmonogramów OD

⁹ Załącznik nr 4 - Poprawa jakości danych w portalu Dane.gov.pl lub podniesienie ich stopnia otwartości w 2021 poza zgłoszeniami do harmonogramów OD

- dane dynamiczne.

Zgodnie z powyższą ustawą te dane zostaną udostępnione przez API.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym KPRM prowadziła prace analityczne związane z dostosowaniem funkcjonalności portalu Dane.gov.pl do specyfiki danych dynamicznych i o wysokiej wartości.

Ponadto, w sierpniu 2021 r. KPRM zwróciła się do jednostek samorządu terytorialnego (miast powyżej 40 tys. mieszkańców) o przekazanie informacji m.in. na temat doświadczeń w zakresie udostępniania danych dynamicznych. Miało to na celu zgromadzenie kluczowych informacji dotyczących możliwości ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego znajdujących się w posiadaniu miast, w tym w szczególności danych dynamicznych. Wymiana doświadczeń i praktyk może stać się podstawą do wyznaczenia kierunku wspólnych działań w dziedzinie otwierania danych miejskich w Polsce. W oparciu o zebrane dane KPRM przygotowała raport na temat udostępniania przez miasta danych dynamicznych przez API, udostępniony w portalu Dane.gov.pl.¹⁰

Działania polegające na identyfikacji potencjalnych dostawców danych dynamicznych były prowadzone także przez pozostałych realizatorów Programu w tym. m.in. przez Ministerstwo Finansów oraz Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

POD zakłada w perspektywie 7 lat budowę interfejsów programistycznych aplikacji do 40 baz danych/rejestrów będących w dyspozycji resortów oraz jednostek podległych lub nadzorowanych przez właściwych ministrów¹¹.

Wśród zrealizowanych w powyższym zakresie działań należy wskazać w szczególności otwarcie przez API rejestrów publicznych w turystyce. Działanie to było realizowane przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w ramach projektu współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC) – w ramach projektu Otwarte Dane Plus. Jednym z celów projektu jest modernizacja rejestrów w turystyce. Działania projektu, poza wzrostem dostępności danych zgromadzonych w rejestrach turystyki, pozwalają na poprawę ich jakości oraz wspierają realizację zadań urzędów marszałkowskich oraz jednostek samorządu terytorialnego określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych.

Informacje na temat realizacji dobudowy interfejsów programistycznych aplikacji do baz i rejestrów wskazanych w załączniku nr 1 do POD (tabela nr 2 „Plan dobudowy API”) zostały przedstawione w tabeli nr 5 stanowiącej załącznik do niniejszego sprawozdania¹².

Poza wskazanymi w powyższej tabeli zadaniami realizowano także inne prace zw. z dobudową API do baz i rejestrów. Jako przykład można wskazać udostępnienie przez API

¹⁰ https://cms.dane.gov.pl/documents/63/Raport_dane_dynamiczne_w_miastach.docx

¹¹ Zgodnie z harmonogramem określonym w załączniku nr 1 do POD - tabela nr 2 „Plan dobudowy API”.

¹² Załącznik nr 5 - Informacja na temat realizacji dobudowy API do baz i rejestrów wg stanu na 31.12.2021

wyciągu z Rejestru Rzeczoznawców Majątkowych¹³ w 2021 r. przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Zasady tworzenia danych

POD zakłada przygotowanie projektu rekomendacji dla Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji w sprawie stosowania przez organy administracji centralnej zasady „otwartości w fazie projektowania” oraz zasady „otwartości domyślnej”. Program rekomenduje ponadto podjęcie działań zmierzających do włączenia ww. zasad do fiszek projektów informatycznych oraz list kontrolnych osiągania interoperacyjności przedkładanych do zaopiniowania Komitetowi Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji. W okresie objętym sprawozdaniem rozpoczęły się prace analityczne nad powyższymi przedsięwzięciami, ich realizacja została zaplanowana na 2022 rok.

Konsultacje z interesariuszami

W Programie zaplanowano do realizacji przeprowadzanie cyklicznych badań rynku ponownego wykorzystywania danych. Badania mają analizować trendy rynkowe, m.in. dotyczące kategorii danych na które jest największy popyt, a także na jakie branże oraz rozwiązania biznesowe może się to przełożyć w największym stopniu. W okresie objętym sprawozdaniem w KPRM przeprowadzono ogólnopolskie badanie ilościowe wśród producentów rolnych na temat wykorzystywania danych w rozwoju inteligentnego rolnictwa (smart farming) – w tym korzystania z nowoczesnych technologii przez producentów z sektora rolnego.

Na bieżąco analizowane były także opinie dotyczące zapotrzebowania na określone kategorie danych przesyłane z wykorzystaniem ankiety udostępnionej w portalu Dane.gov.pl. Za najbardziej przydatne dla siebie dane użytkownicy portalu uznają te, które dotyczą biznesu i gospodarki (44,5%) oraz zdrowia (44%). Dla około jednej trzeciej respondentów najbardziej przydatnymi są dane dotyczące środowiska (36,2%), nauki i oświaty (34,6%) a także budżetu i finansów publicznych (34,1%) a dla ponad jednej czwartej – dane z obszaru transportu (28,1%). Jedna piąta badanych wskazała dane z dziedziny kultury (20,6%) a blisko jedna piąta – dane dotyczące sportu i turystyki (16,4%)¹⁴.

Poza wskazanymi powyżej pracami analitycznymi dot. badań, KPRM realizowała również działania dot. rozbudowy portalu Dane.gov.pl w celu usprawnienia komunikacji z jego użytkownikami. W maju 2021 r. w ramach projektu „Otwarte dane plus¹⁵”, w portalu Dane.gov.pl zostało wdrożone forum dyskusyjne dedykowane pełnomocnikom ds. otwartości danych. Narzędzie to ma zapewnić pełnomocnikom wymianę doświadczeń i wiedzy. Usprawnienie współpracy w zakresie otwierania danych ułatwi pełnomocnikom

¹³ <https://rejestrsm.mrit.gov.pl/>

¹⁴ Dane na podstawie ankiet użytkowników portalu Dane.gov.pl. Pełny raport jest dostępny w Bazie wiedzy portalu Dane.gov.pl
https://cms.dane.gov.pl/documents/103/Ocena_portalu_Dane.gov.pl_raport_z_badania.DOCX

¹⁵ Program finansowany w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020

rozpowszechnienie dobrych praktyk w zakresie podnoszenia jakości danych oraz ułatwi współpracę w zakresie przygotowywania danych do udostępnienia.

Ponadto, na bieżąco są analizowane propozycje nowych danych zgłaszane przez użytkowników portalu Dane.gov.pl. Dostępne w portalu narzędzie umożliwia internautom sygnalizowanie o zainteresowaniu zasobami danych, których nie odszukali w portalu. Przedmiotowe zapotrzebowania użytkowników są publikowane w portalu w zakładce <https://dane.gov.pl/pl/dataset/submissions/accepted>. Pierwsze publikacje propozycji nowych danych pojawiły się w portalu w maju 2021 r.

1.2. Cel drugi – Poprawa interoperacyjności i jakości danych

Podnoszenie jakości danych

W celu ułatwienia ponownego wykorzystywania, dane i metadane powinny być udostępnione w portalu Dane.gov.pl, w formacie przeznaczonym do odczytu maszynowego i w otwartych formatach, w możliwie najwyższej skali otwartość danych¹⁶. Wg stanu na 31 grudnia 2021 r. 65% zasobów danych opublikowanych w portalu Dane.gov.pl znajdowało się na przynajmniej 3 poziomie otwartości. Dalszy wzrost liczby danych o wysokim stopniu otwartości w portalu Dane.gov.pl możliwy będzie dzięki kontynuacji następujących działań realizowanych w okresie sprawozdawczym:

- Dostawcy danych prowadzili bieżący przegląd zasobów danych opublikowanych w portalu w celu poprawy ich jakości i zwiększenia ich wykorzystania w usługach i produktach (w okresie sprawozdawczym opracowany zostały opracowane harmonogramy udostępniania danych w portalu Dane.gov.pl na I oraz na II półrocze 2021 r.).
- KPRM prowadziła działania informacyjne w ramach sieci pełnomocników do spraw otwartości danych oraz w ramach mediów społecznościowych.
- KPRM zwiększyła ilość metadanych zbieranych automatycznie przez portal Dane.gov.pl z lokalnych repozytoriów, które posiadają API (tzw. harvesting). Rozpoczęto automatyczne pobieranie metadanych do portalu Dane.gov.pl z repozytorium otwartych danych miasta Gdynia¹⁷.
- Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zaangażowało się w realizację procesu automatycznego dodawania i aktualizowania zbiorów i zasobów danych w portalu Dane.gov.pl. Uruchomiono automatyczne zasilanie za pomocą XML dwóch zbiorów danych: SI KDR - wykaz oddziałów partnerów programu i Rejestr Żłobków - lista instytucji.
- KPRM na bieżąco prowadziła analizy pod kątem zaplanowanej do realizacji ewaluacji Standardu technicznego, stanowiącego załącznik nr 2 do Programu. Działanie ma na celu zapewnienie aktualności zalecanych norm i standardów ujętych w Standardzie.

¹⁶ Model otwartych danych pod względem jakości opracował Tim Berners-Lee, twórcy sieci WWW i prekursora Linked Data.

¹⁷ <http://otwartedane.gdynia.pl/>

Niezwykle istotne dla zapewnienia podniesienia jakości danych są ponadto działania dotyczące rozbudowy portalu Dane.gov.pl o narzędzia związane z jakością danych oraz metadanych. W tym celu w okresie sprawozdawczym, w ramach projektu „Otwarte dane plus¹⁸”, KPRM zrealizowała:

- w marcu 2021 r. dostosowano metadane portalu do standardu DCAT-AP (szczegóły w [rozdziale nr 1, cel nr 2, część: Zapewnienie interoperacyjności wymiany danych między europejskimi, krajowymi i lokalnymi systemami otwartych danych](#)),
- w kwietniu 2021 r. dodano funkcjonalność portalu polegającą na automatycznym udostępnianiu przez oprogramowanie portalu metadanych w formacie rdf/xml/csv¹⁹ opisujących strukturę zbiorów danych,
- w czerwcu 2021 r. wdrożono wymaganie minimalnej liczby znaków dla metadanej „opis” zbioru i zasobów danych publikowanych w portalu Dane.gov.pl,
- w maju 2021 r. portal został rozbudowany o wyszukiwarkę danych połączonych SPARQL. Wdrożona funkcjonalność umożliwia wyszukiwanie metadanych dostawców danych, zbiorów danych oraz zasobów danych w bazie danych RDF z wykorzystaniem języka zapytań SPARQL,
- we wrześniu 2021 r. wdrożono funkcjonalność konwersji udostępnianych plików CSV do formatu JSON_LD. oraz rozbudowano portal w zakresie dodania formatów danych specyficznych dla danych o wysokiej wartości (GEOTIFF; GEOJSON; GPX; KML, tsv, json-stat),
- w listopadzie 2021 r. portal rozbudowano o funkcjonalność automatycznych powiadomień dla edytorów o konieczności aktualizacji zbiorów danych.

W okresie objętym sprawozdaniem kontynuowano realizację kursów na temat otwierania i wykorzystywania danych publicznych w ramach Akademii Otwartych Danych²⁰. Podczas zajęć omawiane były m.in. kwestie dot. jakości danych, danych połączonych oraz Standardu technicznego (szczegóły w [rozdziale nr 1, cel nr 6, część: Zwiększanie umiejętności pracowników administracji publicznej w celu poprawy jakości polityk publicznych, dostarczania danych zarządczych i wspierania w podejmowaniu decyzji.](#))

Działania wspierające dostęp do danych przez interfejs programowania aplikacji (API) Program określa w załączniku nr 3 „Standard API” uwarunkowania techniczne interfejsu API. Standard określa minimalne rekomendowane zalecenia dotyczące interfejsu programistycznego aplikacji dostępu do baz danych, które przechowują dane publiczne. Udostępnienie danych zgodnie ze standardem ułatwia ich wykorzystywanie i łączenie

¹⁸ Program finansowany w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020

¹⁹ Link umożliwiający pobranie metadane katalogu w poszczególnych formatach:

<https://api.dane.gov.pl/1.4/catalog.rdf?lang=pl>

<https://api.dane.gov.pl/1.4/datasets/resources/metadata.xml?lang=pl>

<https://api.dane.gov.pl/1.4/datasets/resources/metadata.csv?lang=pl>

²⁰ Akademia Otwartych Danych jest realizowana w projekcie „Otwarte dane plus”, finansowanym w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020

z różnych źródeł, a w konsekwencji tworzenie innowacyjnych dóbr, usług i produktów przez przedsiębiorców, organizacje pozarządowe czy programistów. Aby zapewnić aktualność zalecanych norm i standardów ujętych w Standardzie API prowadzone były na bieżąco analizy pod kątem zaplanowanej do realizacji ewaluacji standardu.

Interoperacyjność danych

W 2021 r. prowadzone były w KPRM prace dotyczące Architektury Informacyjnej Państwa (AIP), w tym architektury danych. W zakresie AIP realizowano następujące zadania:

- wykonanie inwentaryzacji systemów (SIST) - zadanie cykliczne;
- wykonanie modeli przepływów danych i modeli otoczenia dla 50 systemów;
- wykonanie aktualizacji warstwy organizacyjnej i legislacyjnej;
- opracowanie dokumentu "Architektura korporacyjna w ARiMR oraz w obszarze rolnictwa - raport końcowy";
- przygotowanie wstępnego opisu usług architektonicznych;
- wsparcie projektów przy przygotowywaniu opisów założeń projektów informatycznych (OZPI);
- weryfikacja zgodności projektów z AIP;
- prace nad architekturą danych.

W tym w zakresie architektury danych:

- Opracowanie wizji i sposobu realizacji efektywnego udostępniania danych referencyjnych z rejestrów administracji publicznej:
 - koncepcji danych i rejestrów referencyjnych;
 - koncepcji Krajowej Platformy Udostępniania Danych;
 - wizji Platformy Udostępniania Danych Osoby Fizycznej oraz Platformy Udostępniania Danych Podmiotów.
- Rozwój i aktualizacja standardowych, rekomendowanych modeli AIP obiektów danych, modeli obszarów merytorycznych, modeli AIP rejestrów, przepływów danych, w szczególności modeli w obszarze danych Osoby Fizycznej, Podmiotu, Edukacji, Szkolnictwa Wyższego i Nauki, Rolnictwa, Spraw Zagranicznych.
- Opracowanie listy kluczowych rejestrów publicznych administracji polskiej – opublikowanej na Portalu Interoperacyjności i Architektury²¹ wraz z rekomendacją standardowych modeli osoby fizycznej i identyfikatora Osoby fizycznej.

Zapewnienie interoperacyjności wymiany danych między europejskimi, krajowymi i lokalnymi systemami otwartych danych

Standaryzacja i normy stają się niezbędne w kontekście metadanych, ponieważ zapewniają wspólną strukturę danych, pomagają zapewnić interoperacyjność systemów oraz usprawnić wykrywanie i dostęp do danych. Zgodnie z zadaniami wskazanymi w Programie w marcu 2021 r. wdrożono w portalu Dane.gov.pl profil aplikacji DCAT (DCAT-AP) - wspólny standard metadanych do opisywania zbiorów danych sektora publicznego w Europie. Wdrożenie było

²¹ <https://www.gov.pl/web/ia>

prorowadzone we współpracy z pełnomocnikami ds. otwartości danych oraz edytorami portalu, którzy opiniowali zasady migracji kategorii zbiorów danych wcześniej występujących w portalu do kategorii zgodnych ze słownikiem rekomendowanym w ramach specyfikacji DCAT-AP. W trzecim kwartale 2021 r rozpoczęły się również prace analityczne związane z wdrożeniem krajowego profilu metadanych DCAT_AP_PL, zawierającego rozbudowany zestaw metadanych specyficznych dla portalu Dane.gov.pl.

1.3. Cel trzeci – Wzrost wykorzystywania i wymiany danych

Wymiana danych między różnymi dostawcami danych

Polska aktywnie uczestniczy w tworzeniu unijnych aktów prawnych oraz mechanizmów i rozwiązań pozalegislacyjnych dotyczących wymiany danych.

KPRM uczestniczyła w pracach Rady UE nad projektem rozporządzenia w sprawie zarządzania danymi (Data Governance Act, DGA). Działania KPRM koncentrowały się przede wszystkim nad takimi zmianami przepisów DGA, aby zachować ich zgodność z RODO, nie doprowadzić do obniżenia standardów ochrony danych osobowych lub do wprowadzenia niezależnego, równoległego porządku przetwarzania danych osobowych w ramach projektu. Wiele uwagi poświęcono przepisom dot. ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego, które w pierwotnej wersji były niejasne i nieprecyzyjne. Szczególnie zapisy nt. warunków ponownego wykorzystania były potencjalnie nadmiernie obciążające dla organów sektora publicznego oraz nastrożające trudności w stosowaniu i egzekwowaniu.

KPRM brała ponadto udział w konsultacjach publicznych Aktu w sprawie danych (Data Act, DA), które zorganizowała Komisja Europejska.

KPRM angażowała interesariuszy publicznych oraz prywatnych w swoje działania na forum UE – przedstawiała rozwiązania projektowane w DGA i DA na spotkaniach pełnomocników ds. otwartości danych oraz zachęcała do udziału w konsultacjach publicznych dot. DA komunikując informacje o nich na stronach KPRM/Cyfryzacja i w mediach społecznościowych.

KPRM uczestniczyła ponadto w pracach następujących organów:

- Grupy roboczej PSI (Public Sector Information Group) przy Komisji Europejskiej będącym forum wymiany wiedzy i doświadczeń w obszarze otwierania danych i regulacji ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego. Na posiedzeniu Grupy w dniu 12 maja 2021 r. przedstawiciel KPRM prezentował informację na temat stanu implementacji dyrektywy 2019/1024.
- Komitetu ds. otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, który uczestniczy w procedurze wydawania aktu wykonawczego w sprawie danych o wysokiej wartości.

Likwidacja barier utrudniających dostęp i wymianę danych

Ustawa o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego wdrożyła tzw. filary otwartości, o których mowa w Standardzie prawnym otwierania

danych²². Tym samym zrealizowane zostało zadanie Programu polegające na implementacji filarów otwartości do przepisów ustawowych. Wprowadzenie do ustawy definicji otwartych danych odnoszącej się do powyższych filarów zlikwidowało barierę braku regulacji prawnych w tym zakresie, która znacząco utrudniała dostęp do danych i ich ponowne wykorzystywanie. Poza opisanym powyżej implementowaniem filarów otwartości do przepisów ustawowych, Rada Ministrów włączyła Standard techniczny oraz Standard API jako załączniki do Programu. W konsekwencji powstał obowiązek ich stosowania przez realizatorów Programu.

Poza działaniami legislacyjnymi KPRM zapewniała na bieżąco wsparcie merytoryczne dla dostawców danych już publikujących swoje zasoby w portalu Dane.gov.pl, jak i dla przedstawicieli instytucji zainteresowanych rozpoczęciem udostępniania danych. W ramach powyższego wsparcia KPRM monitorowała i obsługiwała skrzynkę kontaktową portalu Dane.gov.pl oraz przysyłała za jej pośrednictwem wytyczne i rekomendacje dla dostawców. Kolejną formą wsparcia merytorycznego było aktualizowanie przez KPRM „Przewodnika dla dostawców danych”²³, będącego szczegółową instrukcją umieszczania danych w portalu Dane.gov.pl.

Szczególną rolę w likwidacji barier utrudniających dostęp i wymianę danych odgrywali pełnomocnicy ds. otwartości danych, którzy podejmowali działania mające na celu podnoszenie świadomości pracowników poszczególnych instytucji w zakresie otwartości danych. Do dobrych praktyk w tym zakresie można zaliczyć m.in. utworzenie w Intranecie Ministerstwa Klimatu i Środowiska zakładki dot. otwartych danych oraz rozesłanie przez MEiN korespondencji do jednostek podległych i nadzorowanych przez Ministra Edukacji i Nauki zawierającej zestawienie najważniejszych zmian legislacyjnych wprowadzonych ustawą o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego.

W okresie objętym sprawozdaniem odbywały się spotkania indywidualne z pełnomocnikami organów realizujących POD organizowane przez pełnomocnika KPRM do spraw otwartości danych.

Celem spotkań indywidualnych było m.in. omówienie:

- zakresu zadań pełnomocnika,
- kalendarza otwierania danych na 2021 rok oraz propozycji danych do udostępnienia w portalu Dane.gov.pl,
- współpracy z jednostkami podległymi i nadzorowanymi resortów,
- działań związanych z realizacją projektu „Otwarte dane plus”²⁴ a w szczególności zadań związanych z Akademią Otwartych Danych oraz Laboratorium Otwierania Danych,

²² <https://dane.gov.pl/media/ckeditor/2020/05/29/standard-prawny.pdf>

²³ <https://dane.gov.pl/pl/knowledgebase/useful-materials/nowy-przewodnik-dla-dostawcow-danych>

²⁴ Program finansowany w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020

- założeń Programu otwierania danych na lata 2021-2027,
- kwestii związanych z przygotowaniem zasobów do udostępnienia w portalu Dane.gov.pl,
- rozwiązań dot. ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego,
- działań na forum europejskim w zakresie wymiany danych (Data Act, Data Governance Act).

Odbyły się również 4 spotkania kolegalne sieci pełnomocników, których celem było m.in:

- podsumowanie realizacji PODP 2016-2020 oraz omówienie działań zaplanowanych do realizacji w ramach POD 2021-2027,
- omówienie stanu prac nad ustawą o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego,
- omówienie nowych funkcjonalności w portalu Dane.gov.pl,
- omówienie Europejskiego obszaru otwierania danych (Akt w sprawie zarządzania danymi - Data Governance Act, Akt wykonawczy ws. danych wysokiej wartości, Akt w sprawie danych - Data Act),
- omówienie i podsumowanie działań realizowanych w ramach projektu „Otwarte dane plus” (Portal, Laboratorium Otwartych Danych, Akademia Otwartych Danych Promocja),
- zapoznanie pełnomocników z zasadami stosowania zasad prostego języka w komunikowaniu treści dotyczących otwartych danych,
- omówienie doświadczeń oraz dobrych praktyk pracy pełnomocnika.

Ponadto realizatorzy Programu organizowali spotkania informacyjne, w tym:

- w marcu 2021 r. dot. korzyści i rekomendowanych kierunków prac dotyczących otwierania danych statystycznych (Główny Urząd Statystyczny),
- w czerwcu 2021 r. warsztaty na temat przygotowywania plików w formatach otwartych dla pracowników Wojewódzkich Ośrodków Badań Regionalnych, zajmujących się przygotowywaniem danych statystycznych do udostępniania (Główny Urząd Statystyczny),
- we wrześniu 2021 r. webinarium „Otwartość danych publicznych w MSZ” (Ministerstwo Spraw Zagranicznych we współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów).

System zachęt dla stymulowania rozwoju rynku rozwiązań cyfrowych, aplikacji i usług bazujących na danych

W portalu Dane.gov.pl rozpowszechniane są informacje o aplikacjach i usługach bazujących na danych stworzonych przez administrację rządową, samorządową, sektor prywatny oraz organizacje pozarządowe. W zakładce „PoCoTo”²⁵ portalu publikowane są były przykłady

²⁵ <https://dane.gov.pl/pl/showcase> (w 2021 r. zakładka funkcjonowała pod nazwą „Aplikacje”)

wykorzystania danych publicznych w aplikacjach, produktach i usługach. Wg stanu na 31 grudnia 2021 r. opublikowano 44 rozwiązania wykorzystujące dane publiczne, w tym w 2021 r., dodano informacje o m.in. następujących rozwiązaniach:

- Aplikacja BRAIAN czyli Bezkonkurencyjny Retrospektywny Asystent Imion Aplikowanych Noworodkom. Aplikacja wykorzystująca dane z portalu Dane.gov.pl zawiera m.in. rankingi imion nadawanych dzieciom, wykresy popularności imion, aktualne trendy i statystyki oraz przeglądanie imion według pochodzenia,
- PoraDoPrzedszkola.pl - portal internetowy zbierający informacje na temat przedszkoli i punktów przedszkolnych. Dane na stronie pochodzą z rejestru RSPO (Rejestr Szkół i Placówek Oświatowych) prowadzonego przez Ministerstwo Edukacji i Nauki oraz od użytkowników serwisu,
- InfoDziałka - mobilna aplikacja na urządzenia z systemem Android korzystająca z baz danych GUGiK przeznaczona do NAWIGACJI do działki o znanym numerze i kompleksowego pobierania i analizy danych o działkach.

Tematyka otwierania danych stanowi element szeregu realizowanych projektów informatycznych. Szczególną rolę w koordynacji powyższych działań pełni Komitet Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji (KRMK). KRMK jest organem pomocniczym Rady Ministrów i Prezesa Rady Ministrów powołanym w 2012 r. w celu zapewnienia koordynacji realizacji projektów informatycznych administracji rządowej oraz przygotowania dokumentów rządowych związanych z informatyzacją. W 2021 r. wśród opiniowanych przez KRMK projektów znalazły się m.in. następujące inicjatywy dotyczące otwierania danych:

- Otwarte Zasoby w Repozytorium Cyfrowym Instytutów Naukowych (OZWRCIN)²⁶
Cel projektu: Zwiększenie dostępności i stopnia wykorzystania informacji sektora publicznego pochodzących z zasobów nauki
- Elektroniczne Centrum Udostępniania Danych Oceanograficznych eCUDO.pl²⁷
Cel projektu: zwiększenie cyfrowej dostępności i użyteczności informacji sektora publicznego dzięki cyfrowemu udostępnieniu zasobów nauki z zakresu oceanologii.
- Dziedzictwo Chopinowskie w otwartym dostępie²⁸
Cel projektu: Digitalizacja oraz szerokie udostępnienie unikatowej części dziedzictwa Chopinowskiego znajdującego się w zbiorach NIFC.
- openCARDIO - bank otwartych danych naukowych nt. diagnostyki i leczenia chorób układu krążenia²⁹
Cel projektu: Upowszechnienie zdigitalizowanych wyników badań nieinwazyjnych w zatorowości płucnej w diagnozowaniu i wyborze terapii leczenia poprzez utworzenie specjalistycznej platformy cyfrowej i digitalizacja wybranych zasobów WUM.

²⁶ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

²⁷ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

²⁸ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

²⁹ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

- Atlas Zasobów Otwartej Nauki 2.0³⁰

Cel projektu: Zwiększenie dostępności, poprawa jakości oraz zwiększenie możliwości ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego jakimi są zasoby nauki Politechniki Wrocławskiej, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu oraz Instytutu Badań Systemowych Polskiej Akademii Nauk.

- Open SPACE - repozytorium otwartych danych wysokiej wartości z obserwacji Ziemi i kosmosu³¹

Cel projektu: udostępnienie zasobów informacyjnych wysokiej wartości dotyczących obserwacji Ziemi i kosmosu w odpowiedni sposób: poprzez ich digitalizację, oznaczenie, czyszczenie, podniesienie i oznaczenie jakości, opis wystandaryzowanymi metadanymi, a także udostępnienie w Internecie w otwartych formatach dostosowanych do przetwarzania maszynowego.

Kolejnym działaniem stymulowania rozwoju rynku rozwiązań cyfrowych były, realizowane w ramach projektu „Otwarte dane plus³²”, zadania Laboratorium Otwartych Danych - ośrodka analitycznego świadczącego wsparcie dla dostawców danych w zakresie prawnym, technicznym i bezpieczeństwa otwierania informacji sektora publicznego do ponownego wykorzystywania. Oczekiwanym efektem prac Laboratorium jest otwarcie nowych danych oraz poprawa ich jakości. Rekomendacje wypracowane przez zespół ekspercki zawierają propozycje rozwiązań w zakresie problemów zidentyfikowanych przez dysponentów danych i napotykanymi przez nich barier w procesie udostępniania informacji sektora publicznego - w obszarze regulacji prawnych, analizy rejestrów i zasobów danych, standardów otwartości danych oraz filarów otwartości. Przygotowane raporty stanowią źródło informacji w zakresie udostępniania zasobów publicznych do ponownego wykorzystywania, nie tylko dla instytucji, które zdecydowały się na skorzystanie ze wsparcia Laboratorium, ale i innych podmiotów publicznych, w tym również jednostek samorządu terytorialnego zaangażowanych w proces otwierania danych publicznych w Polsce. W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem opublikowane zostały następujące raporty:

- Raport z rekomendacjami dotyczącymi szczególnych kategorii informacji sektora publicznego wprowadzonych przez dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego³³. Raport ma na celu przedstawienie kluczowych zmian wprowadzonych przez nową dyrektywę oraz sformułowanie zaleceń dla dysponentów danych w zakresie dotyczącym danych o wysokiej wartości, danych dynamicznych, danych badawczych oraz informacji sektora publicznego znajdujących się w posiadaniu przedsiębiorstw publicznych.

³⁰ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

³¹ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

³² Program finansowany w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020

³³ https://cms.dane.gov.pl/documents/30/Raport_LOD_nowe_kategorie_danych.pdf

- Raport „Wyzwania i perspektywy w udostępnianiu danych sektora prywatnego wraz z rekomendacjami dla administracji rządowej”³⁴. Raport przedstawia diagnozę bieżącej sytuacji w zakresie korzyści płynących z wykorzystania danych dla gospodarki i administracji, opisuje stan prawny regulujący udostępnianie danych prywatnych, przybliża stosowane obecnie modele udostępniania danych prywatnych, wskazuje najczęściej spotykane bariery w wymianie danych prywatnych oraz zawiera rekomendacje skierowane do sektora publicznego w zakresie możliwych do podjęcia działań prowadzących do zwiększenia dostępu do danych prywatnych oraz ich wykorzystania.

Rozwojowi rynku rozwiązań cyfrowych sprzyja realizacja hackathonów wspierających startupy wykorzystujące dane do realizacji usług czy produktów. Hackathony czyli maratony programowania, to sprawdzone narzędzie wspierające przedsiębiorców i programistów, którego celem jest wykorzystywanie otwartych danych publicznych do tworzenia prototypów innowacyjnych produktów i aplikacji. W dniach 26-27 sierpnia przedstawiciele zespołu otwartych danych byli zaangażowani w Hackathon Forum Wizja Rozwoju '21. Uczestnicy (w tym startupy) szukali innowacyjnych rozwiązań, które zwiększą świadomość na temat lasów, a mentorzy z zespołu otwartych danych odpowiadali na pytania uczestników dotyczące danych z portalu Dane.gov.pl i zachęcali do ich wykorzystywania w prototypach aplikacji podczas konkursu oraz w późniejszych realizacjach. Hackathony były ponadto okazją do upowszechniania wiedzy związanej z otwartością danych. Jako przykład można wskazać wystąpienie pełnomocnika Ministerstwa Sprawiedliwości podczas Legal Hackathon 2021³⁵ nt. „Otwarcie o zasadach udostępniania danych z rejestrów sądowych”.

W 2021 r. zostało zrealizowane, wskazane w POD, zadanie dot. realizacji projektu Cyfrowej Piaskownicy Administracji (CPA)³⁶. Głównym celem projektu było prototypowanie usług API we współpracy ze społecznością skupiającą innowatorów, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, jednostki administracji oraz obywateli. Ponadto projekt zakładał budowę i rozwój Społeczności CPA, w ramach której odbywać się będą wydarzenia, mające promować usługi API administracji rządowej. W chwili obecnej CPA jest podstawą do podejmowania decyzji o uruchomieniu projektów, których rezultatem będzie wdrożenie zmian w usługach API przez jednostki administracji rządowej.

Głównymi produktami wytworzonymi w ramach projektu są:

1. Platforma API CPA – platforma informatyczna typu API Management do tworzenia i testowania nowych usług API.
2. Procedury funkcjonowania CPA obejmujące między innymi:

³⁴

https://cms.dane.gov.pl/documents/90/Wyzwania_i_perspektywy_w_udost%C4%99pnianiu_danych_prywatnych.pdf

³⁵ <https://www.wolterskluwer.com/pl-pl/solutions/global-legal-hackathon>

³⁶ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa

- Zasady wyłaniania nowych inicjatyw i wydarzeń
 - Zasady naboru wnioskodawców, prowadzenia i oceny inicjatyw.
3. Portal współpracy ze społecznością CPA, w tym:
 - Portal społecznościowy
 - Portal dewelopera³⁷.
 4. Repozytorium usług API w tym testowe usługi API wraz z dokumentacją techniczną.
 5. Raport podsumowujący funkcjonowanie CPA na podstawie udostępnionych prototypów i działań, zawierający rekomendacje dotyczące dalszego wykorzystania rozwiązania.
 6. Wdrożony proces prototypowania usług API administracji.

Zgodnie z zadaniem wskazanym w POD, KPRM realizuje także projekt Budowy Zintegrowanej Platformy Analitycznej (ZPA)³⁸. W ramach prac nad platformą ZPA w 2021 r. kontynuowane były prace nad rozwiązaniem organizacyjno-technicznym umożliwiającym inicjowanie dowolnych analiz na potrzeby kreowania polityk publicznych wykorzystujących dane z różnych rejestrów, w tym m.in. powstała dokumentacja rozwiązania (Dokument analizy Biznesowej i Wysokopoziomowy Projekt Techniczny) i został rozstrzygnięty przetarg na dostawę oprogramowania niezbędnego do budowy platformy. Ponadto została udostępniona infrastruktura od COI na potrzeby budowy rozwiązania.

Ze względu m.in. na potrzebę rozszerzenia legislacji w zakresie pozyskiwania danych na potrzeby analiz na ZPA, termin realizacji projektu został przesunięty do dnia 27.07.2023 r.

Bezpieczeństwo danych

Trwa realizacja programu Narodowego Centrum Badań i Rozwoju o nazwie CyberSecIdent, który jest programem badawczo-rozwojowym nakierowanym na podniesienie bezpieczeństwa cyberprzestrzeni RP poprzez zwiększenie dostępności rozwiązań sprzętowych i programistycznych, zainicjowanego przez Ministra Cyfryzacji. W 2021 r. podpisano umowy z 10 podmiotami, które uzyskały pozytywną rekomendację wniosków o dofinansowanie, złożonych w ramach IV konkursu programu.

Kolejnym realizowanym z obszaru cyberbezpieczeństwa zadaniem było rozwijanie bazy wiedzy cyberbezpieczeństwa na portalu gov.pl. W sumie w zakładce „aktualności” oraz w dedykowanej wszystkim użytkownikom internetu zakładce „Dla każdego – cyberhigiena” opublikowano 68 artykułów, w tym artykuły związane z bieżącymi wydarzeniami w dziedzinie cyberbezpieczeństwa oraz publikacje, które omawiają najważniejsze zagadnienia związane z bezpieczeństwem online.

Utworzone zostały również nowe zakładki w bazie wiedzy takie jak: Narodowe Standardy Cyberbezpieczeństwa, czy CYBER lekcje, które na bieżąco są aktualizowane o nowe materiały informacyjno-edukacyjne.

³⁷ <https://cpa.gov.pl/store/home>

³⁸ Projekt współfinansowany z Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

W okresie objętym sprawozdaniem kontynuowano ponadto realizację kursów na temat otwierania i wykorzystywania danych publicznych w ramach Akademii Otwartych Danych realizowanej w projekcie „Otwarte dane plus”, finansowanym w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. W ramach zajęć modułu technicznego Akademii Otwartych Danych omawiany był standard bezpieczeństwa, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa danych osobowych i technik depersonalizacji danych.

1.4. Cel czwarty – Stymulowanie rynku ponownego wykorzystywania zasobów kultury i danych naukowych

Zapewnienie powszechnej dostępności zasobów kultury

Projekt „KRONIK@ - Krajowe Repozytorium Obiektów Nauki i Kultury” dofinansowany w ramach POPC ma na celu udostępnienie w jednym miejscu zasobów polskiego dziedzictwa narodowego z zakresu nauki, kultury i administracji poprzez przedstawienie ich w formie cyfrowych zasobów o wartości naukowej, historycznej i kulturowej. Projekt ma harmonizować wszystkie działania związane z digitalizacją zasobów, ich przechowywaniem oraz udostępnianiem. Ma wprowadzić jednolite standardy zarządzania zasobami cyfrowymi. Efektem jego realizacji będzie zabezpieczenie cennych zasobów przed zniszczeniem bądź zaginięciem ponieważ wiele z nich ma charakter unikatowy, który jest poszukiwany przez pasjonatów i badaczy nauki i kultury.

W 2021 r. prowadzono intensywne prace nad budową portalu, migracją danych oraz integracją wyszukiwarki z portalem Dane.gov.pl, która zakończyła się pomyślnie na etapie prac developerskich. W ramach prowadzonych prac kopiowane były dane z Biblioteki Narodowej (portal polona.pl), Muzeum Narodowego w Krakowie (portal mnk.pl) oraz Narodowego Archiwum Cyfrowego (portal szukajwarchiwach.gov.pl). Zakończenie tych prac nastąpi w 2022 roku, w związku z wydłużeniem terminu realizacji projektu do czerwca 2022 roku (w tym kontynuacja integracji z wyszukiwarką portalu Dane.gov.pl oraz serwisu Szukaj w Archiwach z wyszukiwarką repozytorium KRONIK@). Kopiowane dane podlegają zabezpieczeniu i archiwizacji jako kopia bezpieczeństwa. W celu udostępnienia skopiowanych danych zaplanowano proces ich migracji do portalu kronika.gov.pl. Po uruchomieniu portalu systematycznie zostaną do niego podłączane nowe zasoby przekazane przez instytucje na etapie realizacji projektu, które są inwentaryzowane i przygotowywane do zmigrowania.

Zwiększenie dostępności zasobów nauki

W ramach realizacji Programu prowadzono prace dotyczące aktualizacji krajowej polityki w zakresie otwartego dostępu do danych i publikacji naukowych. Zarządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 20 kwietnia 2021 r. powołano Zespół doradczy do spraw otwartych danych naukowych. Do zadań zespołu należy:

1. Wsparcie ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w procesie opracowania Polityki otwartego dostępu do danych badawczych finansowanych ze środków publicznych.

2. Wsparcie działań ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki podejmowanych w ramach inicjatywy Komisji Europejskiej European Open Science Cloud (EOSC), w tym działań zmierzających do wdrożenia w Polsce środowiska wirtualnego EOSC, z uwzględnieniem stanu i możliwości infrastruktury informatycznej nauki.
3. Opracowanie rekomendacji w zakresie aktualizacji krajowych zaleceń dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki, podmiotów finansujących badania naukowe lub prace rozwojowe ze środków publicznych oraz wydawców, dotyczących otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych.
4. Przygotowanie propozycji standardów interoperacyjności dla baz danych badawczych na poziomie instytucjonalnym i krajowym.

Zespół prowadzi w porozumieniu z Ministerstwem Edukacji i Nauki prace, których celem jest przygotowanie funkcjonalnego projektu polityki w zakresie otwartego dostępu do danych i publikacji naukowych. Opracowanie wstępnego dokumentu jest spodziewane do końca 2023 r. W 2021 r. odbyło się 5 spotkań Zespołu.

Kolejnym realizowanym zadaniem z obszaru zwiększenia dostępności zasobów nauki jest aktywny udział Polski, reprezentowanej przez Narodowe Centrum Nauki (NCN) w European Open Science Cloud. Stowarzyszenie to gromadzi głównych interesariuszy z obszaru otwartych danych w celu:

1. Zapewnienia jednego głosu i reprezentacji szerszej społeczności interesariuszy EOSC.
2. Promowania zbieżności polityki i priorytetów badawczych Unii Europejskiej z działaniami koordynowanymi przez Stowarzyszenie EOSC.
3. Umożliwienia bezproblemowego dostępu do danych poprzez interoperacyjne usługi, które dotyczą całego cyklu życia danych badawczych, od odkrycia po przechowywanie, zarządzanie, analizę i ponowne wykorzystanie.

Obecnie w ramach EOSC trwają prace nad przyjęciem Planu Prac na 2022 rok oraz nad implementacją modelu monitorowania krajowych działań w obszarze Open Science oraz poziomu wkładów krajowych w inwestycje i infrastruktury realizujące cele EOSC.

Oprócz NCN, do Stowarzyszenia EOSC przystąpiły: Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Politechnika Gdańska, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe przy Instytut Chemii Bioorganicznej Polskiej Akademii Nauk, Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego oraz Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk (jako obserwator).

MEiN wspólnie z NCN opracowuje zestaw działań, które będą realizowane na szczeblu krajowym w związku z uczestnictwem w partnerstwie EOSC. Mowa przede wszystkim o otwartych kursach MOOC (Massive Open Online Courses) w sposób przekrojowy obejmujących temat Open Science oraz o programach szkoleń poświęconych tematyce otwierania danych w konkretnych dyscyplinach naukowych.

1.5. Cel piąty – Współpraca z krajowymi i międzynarodowymi interesariuszami danych

Inicjonowanie i wspieranie przedsięwzięć dotyczących współpracy z interesariuszami

POD zakłada poszerzenie na zasadzie fakultatywności sieci pełnomocników do spraw otwartości danych powołanych w innych instytucjach niż podmioty zobowiązane. Według Programu potrzeba poszerzenia sieci pełnomocników na wielu poziomach instytucjonalnych pojawiła się na bazie doświadczeń z wdrażania Programu otwierania danych publicznych na lata 2016-2020 i wymaga ustawowego umocowania. Rozwiązanie to zostało wprowadzone ustawą z 11 sierpnia 2021 r. o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. Ponadto, na gruncie ww. ustawy wprowadzono do porządku prawnego instytucję pełnomocnika ds. otwartości danych.

Zgodnie z regulacjami ustawy, pełnomocnik do spraw otwartości danych jest powoływany w urzędzie obsługującym ministra kierującego działem administracji rządowej, w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz w Głównym Urzędzie Statystycznym. Jednocześnie, na zasadzie dobrowolności ustawodawca umożliwił powołanie pełnomocników w innych instytucjach niż podmioty zobowiązane. Zmiana ta pozwoli na ujednolicenie działań w zakresie wdrażania polityki otwartości na różnych szczeblach instytucjonalnych państwa oraz przyczyni się do zwiększenia w Polsce stopnia otwartych danych możliwych do ponownego wykorzystywania oraz poprawy ich jakości.

Ustawodawca opisał również katalog obowiązków pełnomocników, do których należy m.in.: pozyskiwanie informacji sektora publicznego możliwych do udostępniania na portalu, wspieranie realizatora Programu w wykonywaniu zadań związanych z realizacją Programu, monitorowanie jakości i aktualności informacji sektora publicznego oraz metadanych, ocena informacji sektora publicznego pod względem ich jakości oraz użyteczności, do ich ponownego wykorzystywania.

Zgodnie z zadaniami wskazanymi w Programie nawiązano współpracę z administracją samorządową w celu zachęcenia jej do udostępniania danych w portalu Dane.gov.pl. 27 maja 2021 r. we współpracy z Górnośląsko-Zagłębiowską Metropolią i PwC Polska, KPRM zrealizowała warsztat pn. Otwieranie danych dla słuchaczy Akademii Miast Przyszłości³⁹ (II edycji). Warsztat obejmował prezentacje możliwości portalu Dane.gov.pl dla dysponentów danych, regulacji dotyczących realizacji przez JST obowiązków informacyjnych RODO w ustawie o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, doświadczeń w otwieraniu danych Metropolii oraz część dyskusyjną pn. „W kierunku otwartych urzędów”. KPRM zapewniała ponadto bieżące wsparcie techniczne i merytoryczne dla pracowników administracji samorządowej.

³⁹ Akademia Miast Przyszłości to druga edycja bezpłatnego programu edukacyjnego dla samorządów do 100 tys. mieszkańców. Jej celem jest opracowanie gotowego do wdrożenia miejskiego projektu, który pozwoli na zrealizowanie innowacyjnej inwestycji lub wdrożenie nowej, cyfrowej usługi. Program podnosi też kompetencje cyfrowe oraz wiedzę polskich samorządowców, aby lepiej odpowiadali na potrzeby średnich miast. Organizatorem Akademii jest Polski Fundusz Rozwoju.

Ponadto, Program zakłada wzmocnienie współpracy między portalem Dane.gov.pl a lokalnymi portalami otwartych danych. W ramach tego działania w okresie sprawozdawczym nawiązano współpracę z portalem miasta Gdynia i rozpoczęto automatyczne pobieranie metadanych z ww. portalu lokalnego.

Mając na względzie zadanie ujęte w POD dot. współpracy z samorządem terytorialnym, jak wspomniano w [rozdziale 1.1.](#), KPRM w sierpniu 2021 r. zwróciła się z prośbą do miast o podzielenie się doświadczeniami w zakresie udostępniania danych dynamicznych, zachęcając przy tym do publikacji danych w portalu Dane.gov.pl.

Dodatkowo, w ramach działań na rzecz współpracy z samorządem terytorialnym, KPRM wzięła udział w przedsięwzięciu realizowanym przez Instytut Rozwoju Miast i Regionów, które miało na celu przygotowanie podręcznika dla samorządowców „Zarządzanie danymi w miastach”⁴⁰. KPRM jest współautorem tej publikacji, która będzie przydatna pracownikom urzędów miejskich realizującym politykę otwartości danych w urzędach.

Dzięki działaniom prowadzonym przez realizatorów Programu liczba dostawców portalu Dane.gov.pl zwiększyła się do 170 podmiotów. W gronie nowych dostawców znajduje się 5 podmiotów sektora prywatnego, które od 2020 r. na mocy ustawy o dostępie do informacji publicznej mają zapewnioną możliwość dobrowolnego udostępniania w portalu Dane.gov.pl zasobów informacji będących w ich posiadaniu.

Otwarcie portalu Dane.gov.pl na nowych dostawców danych

W związku z uchwaleniem 11 sierpnia 2021 ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, rozszerzony został zakres podmiotów zobowiązanych do udostępniania posiadanych informacji sektora publicznego w portalu danych. Katalog podmiotów, które są zobligowane do udostępniania w portalu informacji sektora publicznego (lub metadanych) jest w zasadniczej części tożsamy z katalogiem podmiotów zobligowanych do udostępniania lub przekazywania informacji sektora publicznego w celu ich ponownego wykorzystywania. Dane będące w posiadaniu ww. podmiotów mają ogromną wartość informacyjną i mogą stanowić cenne źródło informacji, na bazie których powstaje coraz więcej nowoczesnych produktów. Dane są udostępniane bez potrzeby składania wniosków do urzędów, bez zbędnych ograniczeń terytorialnych i licencyjnych. W związku z powyższym, zmiana przepisów zapewniła większy dostęp do danych, będących jednym z fundamentów innowacji, zapewniając jednocześnie możliwość wykorzystania ich pełnego potencjału w usługach, aplikacjach, modelach biznesowych i nowych technologiach.

⁴⁰ „Zarządzanie danymi w mieście”. Podręcznik dla samorządowców, redakcja Wojciech Łachowski, Kraków-Warszawa 2021.

Wzmocnienie współpracy z europejskimi interesariuszami danych oraz prowadzenie aktywnej polityki otwartych danych na arenie międzynarodowej

W ramach zadania prowadzone były działania w zakresie promowania polskich rozwiązań na arenie międzynarodowej oraz wymiany doświadczeń i wiedzy z europejskimi interesariuszami danych. KPRM uczestniczyła w badaniu OECD dot. otwartego rządu (OECD Survey on Open Government) oraz badaniu Komisji Europejskiej dotyczącego otwartych danych (2021 Open Data Maturity Landscaping), gdzie zaprezentowała polskie rozwiązania prawne i pozaprawne oraz działania związane z planowaniem i wdrażaniem krajowej polityki otwartości danych⁴¹. Przedstawiciel KPRM uczestniczył też w posiedzeniu grupy roboczej ds. otwartych danych rządowych (OECD Working Party on Open Government Data). KPRM prezentowała ponadto informację na forum Public Sector Information Group na temat stanu implementacji dyrektywy 2019/1024, czyli założeń ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego.

1.6. Cel szósty – Podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników administracji publicznej w zakresie otwierania i zarządzania danymi oraz zwiększanie świadomości społecznej na temat potencjału otwartych danych

Zwiększanie umiejętności pracowników administracji publicznej w celu poprawy jakości polityk publicznych, dostarczania danych zarządczych i wspierania w podejmowaniu decyzji. W okresie objętym sprawozdaniem kontynuowano realizację kursów na temat otwierania i wykorzystywania danych publicznych w ramach Akademii Otwartych Danych realizowanej w projekcie „Otwarte dane plus”, finansowanym w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020. Przeprowadzono 4 trzymiesięczne kursy on-line, w których udział wzięło 79 osób. Każdy z kursów obejmował 74 godziny zajęć dydaktycznych, podzielonych na moduł prawny, techniczny oraz moduł ogólny. Kursy zakończone były egzaminami. Oferta szkoleniowa skierowana była do pracowników ministerstw, urzędów centralnych i jednostek im podległych i nadzorowanych, zarówno tych zajmujących się tematyką otwierania i ponownego wykorzystania informacji sektora publicznego, jak i do tych, którzy dotychczas nie mieli styczności z tymi zagadnieniami. Uczestnicy kursów mieli możliwość zdobycia zaawansowanych umiejętności praktycznych oraz usystematyzowania wiedzy na temat otwierania danych publicznych. Kolejnym zrealizowanym przez KPRM działaniem było przygotowanie multimedialnych materiałów edukacyjnych z zakresu otwierania i wykorzystywania danych publicznych (5 pigułek wiedzy i 2 ćwiczenia). Materiały zostały w Bazie wiedzy portalu Dane.gov.pl⁴².

Działania nakierowane na zwiększenie umiejętności pracowników administracji publicznej w zakresie otwartych danych prowadzone były także przez innych realizatorów Programu. Jako przykład można wskazać zorganizowany przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii cykl szkoleń w zakresie wykorzystania Geoportalu i otwartych danych przestrzennych oraz cykl

⁴¹ W najnowszym rankingu za 2021 r. Polska zajęła 4 miejsce i tym samym awansowała o dwa miejsca w grupie państw-liderów otwartości danych.

⁴² <https://dane.gov.pl/pl/knowledgebase/multimedia-training>

szkoleń MRiT dla samorządów i urzędów wojewódzkich dotyczących podnoszenia jakości tworzonych danych przestrzennych w temacie planowania przestrzennego.⁴³

Upowszechnianie informacji nt. otwierania i ponownego wykorzystywania danych publicznych oraz podnoszenie świadomości społecznej w zakresie korzyści płynących z otwartych danych 9 listopada 2021 r. odbyła się w formie on-line druga edycja konferencji międzynarodowej „The future is data. Przyszłość to dane”, której celem była promocja potencjału otwartych danych z portalu Dane.gov.pl oraz zachęcenie do ich wykorzystywania. Organizatorem wydarzenia był KPRM. Głównym tematem konferencji było zarządzanie danymi i ich wymiana, także w kontekście inicjatyw UE⁴⁴. Była ona również wyjątkową okazją do wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie zwiększania dostępności danych publicznych oraz ich ponownego wykorzystywania. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz polskich i zagranicznych ekspertów.

Wydarzenia przybliżające tematykę otwartych danych organizowane były także przez innych realizatorów Programu. Jako przykład można wskazać zorganizowaną przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska V edycję konferencji Środowisko Informacji (25 listopada 2021 r.). Podczas konferencji dyskutowano o sposobach aktywnego pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania informacji o środowisku. Jedną z sesji została poświęcona otwieraniu danych. Przedstawiciel KPRM wskazał główne kierunki zmian w ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego w nowej ustawie o otwieraniu danych.

Kolejnym działaniem informacyjno-promocyjnym było przygotowanie kampanii internetowej promującej otwarte dane z portalu Dane.gov.pl: „Przygarnij API z dane.gov.pl”. Kampania miała na celu wywołanie potrzeby korzystania z otwartych danych publicznych, udostępnionych na portalu dane.gov.pl oraz podniesienie świadomości społecznej w zakresie otwartych danych. Działania zaprojektowano z myślą o przedsiębiorcach i osobach zainteresowanych wykorzystywaniem danych, skłonnych tworzyć nowe modele biznesowe, nowe produkty, usługi i zastosowania w oparciu o otwarte dane publiczne.

Na profilu Otwarte dane na Facebooku oraz portalu Dane.gov.pl i w newsletterze portalu regularnie zamieszczane były komunikaty promujące i informujące o bieżących działaniach w zakresie otwierania danych.

⁴³ <https://www.gov.pl/web/zagospodarowanieprzestrzenne/ministerstwo-rozwoju-i-technologii>

⁴⁴ Program wydarzenia można znaleźć pod adresem <https://dane.gov.pl/pl/promotion/the-future-is-data-przyszosc-to-dane-2021?lang=pl>.

Rozdział 2. Wskaźniki monitorowania Programu oraz międzynarodowe rankingi dot. otwierania danych

Wskaźniki monitorowania Programu

Program otwierania danych na lata 2021-2027 zawiera zestaw wskaźników, które przypisane są do poszczególnych celów szczegółowych dokumentu. Mierniki służą do monitorowania stopnia osiągnięcia założonych rezultatów Programu. W POD zostały określone wskaźniki dla początku realizacji Programu oraz wartości docelowe na koniec wdrażania strategii otwartości danych w Polsce.

Analiza mierników POD wskazuje na tendencje wzrostowe. Oznacza to, że zadania realizowane w ramach przyjętych celów szczegółowych przekładają się na pozytywne efekty realizacji Programu.

Korzystnie przedstawia się wskaźnik ukazujący przyrost zasobów danych dostępnych w portalu Dane.gov.pl do ponownego wykorzystywania (wartość bazowa 19000, wartość według stanu na 31.12.2021 – 24483). Głównym narzędziem wpływającym na wzrost danych w portalu jest harmonogram otwierania danych publicznych opracowywany dwa razy w roku przez realizatorów Programu. Znaczący wzrost widoczny jest również w liczbie dokumentów w formie cyfrowej udostępnianych na portalu dane.gov.pl z obszaru nauki i kultury. Na przestrzeni kilku miesięcy prawie dwukrotnie zwiększyła się liczba danych z tego obszaru publikowanych w portalu Dane.gov.pl (wartość bazowa 57, wartość według stanu na dzień 31.12.2021- 116). Znaczący przyrost odnotowuje również wskaźnik dotyczący liczby zasobów danych o zwiększonym stopniu otwartości lub poprawionej jakości danych dostępnych w portalu Dane.gov.pl (wartość bazowa 6000, wartość według stanu na 31.12.2021 – 16 130 zasobów). Przyczyną tak dużego wzrostu dobrze ustrukturyzowanych danych jest m.in. automatyczna konwersja danych dokonywana przez oprogramowanie systemowe portalu Dane.gov.pl. Narzędzie to pozwala na automatyczną konwersję publikowanych w portalu plików w formatach xls, xlsx do formatu csv oraz json-ld, jeżeli spełniają następujące warunki:

- są to zasoby w formie plików przechowywanych w bazie danych portalu (automatycznej konwersji nie podlegają pliki udostępniane w zdalnej lokalizacji),
- dla których w trakcie walidacji został wygenerowany widok tabelaryczny.

Systematycznie wzrasta liczba zasobów udostępnianych przez API (wartość bazowa 360, wartość według stanu na 31.12.2021 – 427). Zakłada się przyspieszenie dynamiki powyższego wzrostu w dalszych latach realizacji Programu w związku z przewidywanym zwiększeniem ilości danych dynamicznych po wejściu w życie w 2022 r. art. 24 ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, regulującego udostępnianie powyższej kategorii danych. Istotny wpływ na udostępnianie danych przez API będzie miało ponadto opublikowanie przez Komisję aktu wykonawczego zawierającego wykaz tzw. danych o wysokiej wartości. W 2021 roku KPRM prowadziła prace analityczne związane z dostosowaniem funkcjonalności portalu Dane.gov.pl do specyfiki

powyższych kategorii danych tj. danych dynamicznych i o wysokiej wartości. Na 2022 r. zaplanowano wprowadzenie funkcjonalności umożliwiającej dostawcom danych portalu oznaczanie tego rodzaju danych dodatkowymi metadanymi. Umożliwi to monitorowanie efektywności prowadzonych działań w zakresie realizacji wskaźników dot. danych dynamicznych i danych o wysokiej wartości. Wskaźniki bazowe dot. powyższych kategorii wskazane w POD miały charakter szacunkowy i będą wymagać weryfikacji. Ma to związek z faktem, że Komisja Europejska nie wydała do tej pory rozporządzenia wykonawczego ustanawiającego wykaz danych o wysokiej wartości (projekt aktu został opublikowany dopiero w maju 2022 r. i poddany konsultacjom publicznym). Wpływ na powyższe ma również późniejsze wejście w życie przepisów ustawowych dot. danych dynamicznych (dłuższe *vacatio legis*) oraz wdrożenie dodatkowych funkcjonalności w portalu Dane.gov.pl.

Niski przyrost, biorąc pod uwagę zaplanowaną docelową wartość wskaźnika na koniec realizacji Programu (1000 podmiotów), należy odnotować co do liczby dostawców danych publikowanych w portalu Dane.gov.pl (wartość bazowa 138, wartość według stanu na 31.12.2021 – 170). Warto jednak podkreślić, iż do grona dostawców danych w okresie sprawozdawczym dołączyło pięć podmiotów prywatnych. Sektor prywatny na gruncie przepisów ustawowych posiada możliwość udostępniania danych w portalu Dane.gov.pl. Mając na względzie uchwaloną ustawę o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, która m.in. poszerza krąg podmiotów publikujących dane w portalu oraz umożliwia powoływanie fakultatywnych pełnomocników ds. otwartości danych (np. w samorządach), zakłada się zintensyfikowanie współpracy z nowymi dostawcami danych.

W celu podnoszenia wiedzy i umiejętności pracowników urzędów administracji publicznej w zakresie otwierania i zarządzania danymi oraz zwiększanie świadomości społecznej na temat potencjału otwartych danych prowadzone są systematycznie szkolenia. W 2021 r. objęto nimi 79 osób (zaplanowana wartość docelowa do osiągnięcia w 2027 r. to 400 osób).

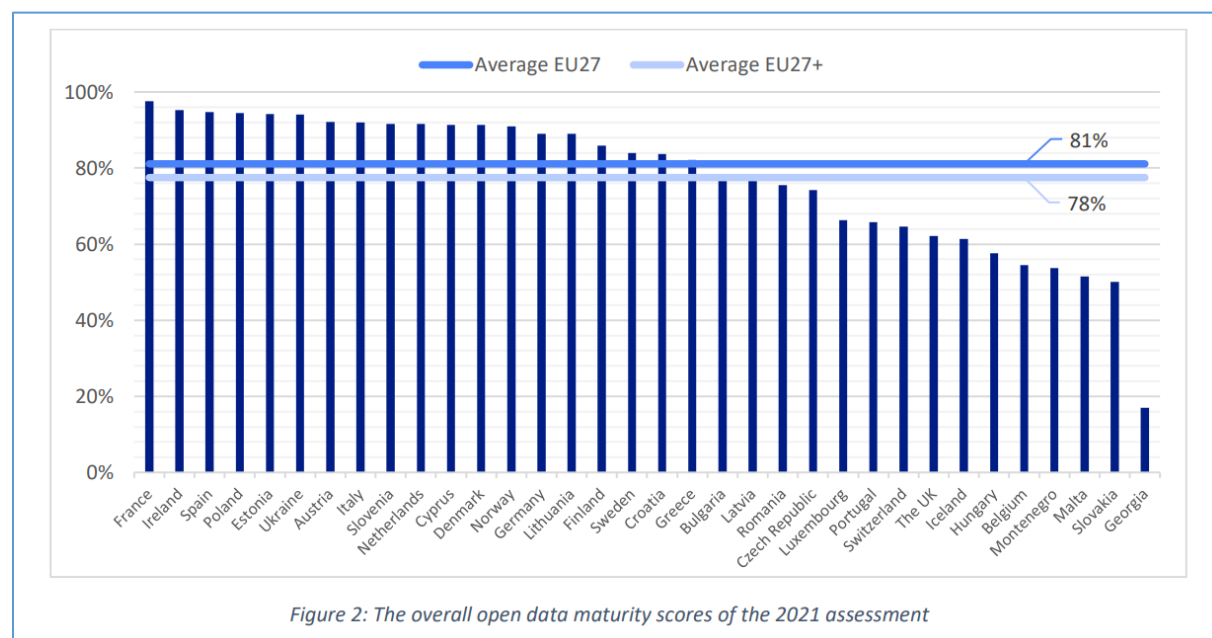
Znaczącą wartość osiągnięto w zakresie realizacji wskaźnika liczby odbiorców działań informacyjno-promocyjnych (typu konferencje, maratony programowania, kampania w mediach). Został on zrealizowany w pierwszym roku realizacji Programu poprzez osiągnięcie liczby 1 648 108 odbiorców (wartość zaplanowana do realizacji w 2027 r. : 1 500 000). Przekroczenie planów związane było m.in. z nowym portalem KRONIK@ wymagającym wzmożonych działań promocyjnych. Przeprowadzono szeroko zasięgową kampanię informacyjno-promocyjną. Kreacja i koncepcja kampanii cieszyły się ogromnym zainteresowaniem i były pozytywnie odbierane, komentowane, podawane dalej. Miało znaczący wpływ na łączną liczbę odbiorców i wpłynęło na wzrost wskaźników w stosunku do zakładanych.

POD zakładał ponadto na cały okres jego realizacji (2021-2027) przeprowadzenie 35 działań prowadzących do usuwania lub ograniczenia barier w wymianie danych. Do końca 2021 roku zostało zrealizowane 10 działań, w tym m.in. uchwalenie ustawy o otwartych danych

i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego, działania prowadzone w ramach Laboratorium Otwartych Danych oraz Akademii Otwartych Danych.

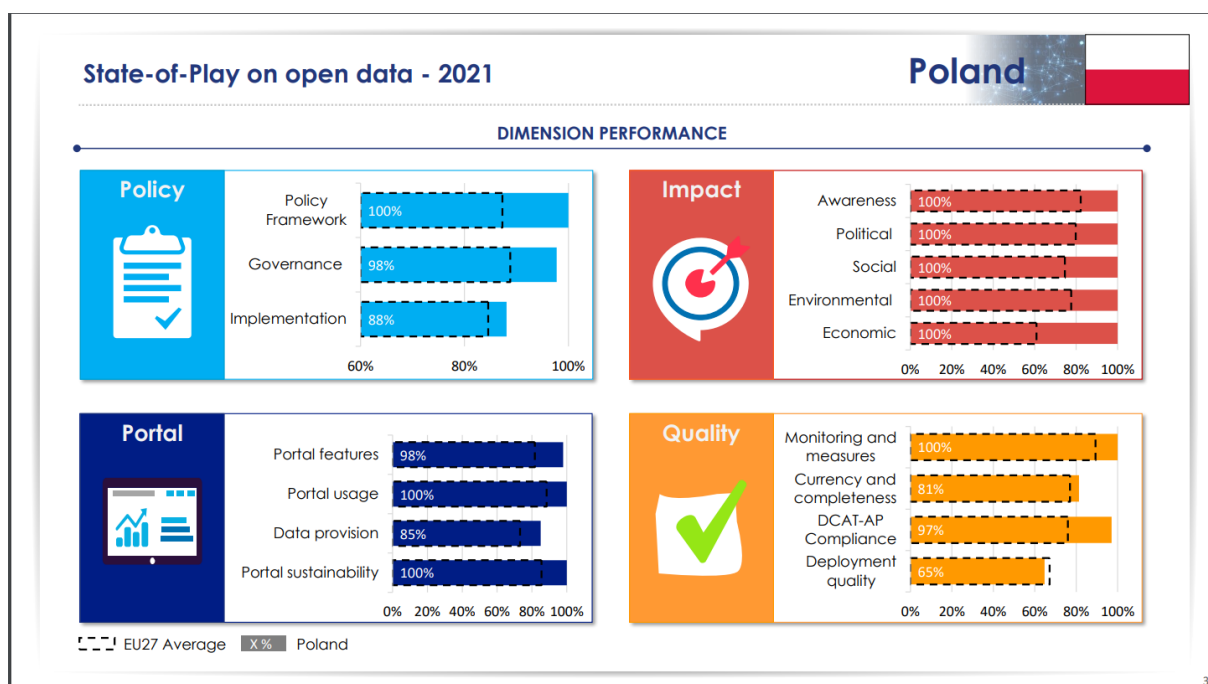
Międzynarodowe rankingi dot. otwierania danych

Skuteczność realizacji Programu znajduje odzwierciedlenie w międzynarodowych rankingach dot. otwartości danych. W badaniu Open Data Maturity 2021⁴⁵ Polska zajęła 4 miejsce i tym samym awansowała o dwa miejsca w grupie państw-liderów otwartości danych. Prowadzony przez Komisję Europejską ranking ocenia postępy oraz poziom dojrzałości krajów europejskich w zakresie otwierania danych publicznych. Analizując wyniki powyższego rankingu warto wskazać, że Polska zajęła pierwsze miejsce spośród badanych państw w kategorii impact. W tym obszarze badano wpływ otwartych danych na wybrane aspekty życia społecznego i gospodarczego. Wysoko oceniono również portal Dane.gov.pl, który uplasowany został na drugim miejscu wśród europejskich portali otwartych danych. Znacząca poprawa miała także miejsce w obszarze jakości danych – awans z miejsca 18 na 9.



Wykres przedstawiający wyniki rankingu Open Data Maturity 2021. Źródło Raport Open Data Maturity 2021 r

⁴⁵ https://data.europa.eu/sites/default/files/landscaping_insight_report_n7_2021_0.pdf



Szczegółowe wyniki Polski w rankingu Open Data Maturity 2021. Źródło Raport Open Data Maturity 2021 r

Otwarte dane są także elementem badanym w publikowanym corocznie przez Komisję Europejską rankingu indeksu gospodarki cyfrowej i społeczeństwa cyfrowego DESI. W rankingu DESI 2021⁴⁶ Polska uzyskała dobry wynik, jeżeli chodzi o otwarte dane (90% w porównaniu z 78% dla UE). Jak wskazano w szczegółowym raporcie podsumowującym nasz kraj: „polityka otwartych danych realizowana przez polski rząd przynosi rezultaty: zwiększono liczbę dostępnych danych nadających się do ponownego wykorzystania, zaś coraz większa liczba przedsiębiorstw wykorzystuje ich potencjał⁴⁷.”

Podsumowanie, wnioski i rekomendacje

Pierwszy rok realizacji POD był okresem intensywnych prac realizatorów Programu, w tym ministra właściwego do spraw informatyzacji, który koordynował jego wdrażanie. W celu zapewnienia realizacji wskazanych w Programie zadań konieczne było przeprowadzenie działań o charakterze legislacyjnym, organizacyjnym i technicznym. Wskazać tu należy w szczególności:

- powołanie pełnomocników ds. otwartości danych w instytucjach realizujących Program,
- uchwalenie 11 sierpnia 2021 r ustawy o otwartych danych i ponownym wykorzystywaniu informacji sektora publicznego,
- utworzenie decyzją Przewodniczącego Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji z 17 maja 2021 r. Zespołu zadaniowego do spraw realizacji „Programu otwierania danych na lata 2021-2027”,

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/80563>

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/80596>

- wdrożenie nowych funkcjonalności portalu Dane.gov.pl, które realizowane były w ramach projektu „Otwarte dane plus⁴⁸”.

Działania te umożliwiły realizowanie zadań przewidzianych do wykonania w 2021 r. oraz mają wpływ na pozostałe działania zaplanowane na siedmioletni okres obowiązywania Programu. Efekty powyższych działań znajdują odzwierciedlenie we wzroście kluczowych wskaźników określonych dla Programu oraz w międzynarodowych rankingach dotyczących otwartości danych. Oznacza to, że zadania realizowane w ramach przyjętych celów szczegółowych przekładają się na pozytywne efekty realizacji Programu.

Aby zapewnić wykonanie celów Programu rekomenduje się kontynuację prowadzonych obecnie działań. Jednocześnie kluczowe jest zintensyfikowanie prac w zakresie zwiększania ilości danych dostępnych w portalu Dane.gov.pl oraz poprawy ich jakości. Dotyczy to w szczególności nowych kategorii informacji sektora publicznego, tj. danych dynamicznych i danych o wysokiej wartości, w tym otwartych danych przestrzennych. Należy kontynuować otwieranie portalu na nowych dostawców danych, w tym na administrację samorządową oraz podmioty prywatne. Działanie te, wsparte akcjami informacyjnymi oraz szkoleniami dla pracowników administracji, powinno zapewnić zwiększenie podaży danych. Dodatkowo w celu wzmocnienia współpracy z interesariuszami danych planowane jest powołanie Grupy roboczej ds. strategicznych kierunków zarządzania danymi działającej przy Zespole zadaniowym KRMC ds. realizacji „Programu otwierania danych na lata 2021-2027”. Grupa będzie stanowić forum współpracy skupiające przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz środowiska naukowego.

⁴⁸ Program finansowany w ramach poddziałania 2.3.1. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014–2020